

ایران در دوران معاصر

زندگی نامه استاد شجریان - بزرگمرد آواز ایران

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۱۶ شهریور ۱۳۹۴ - ۱۶ دقیقه مطالعه

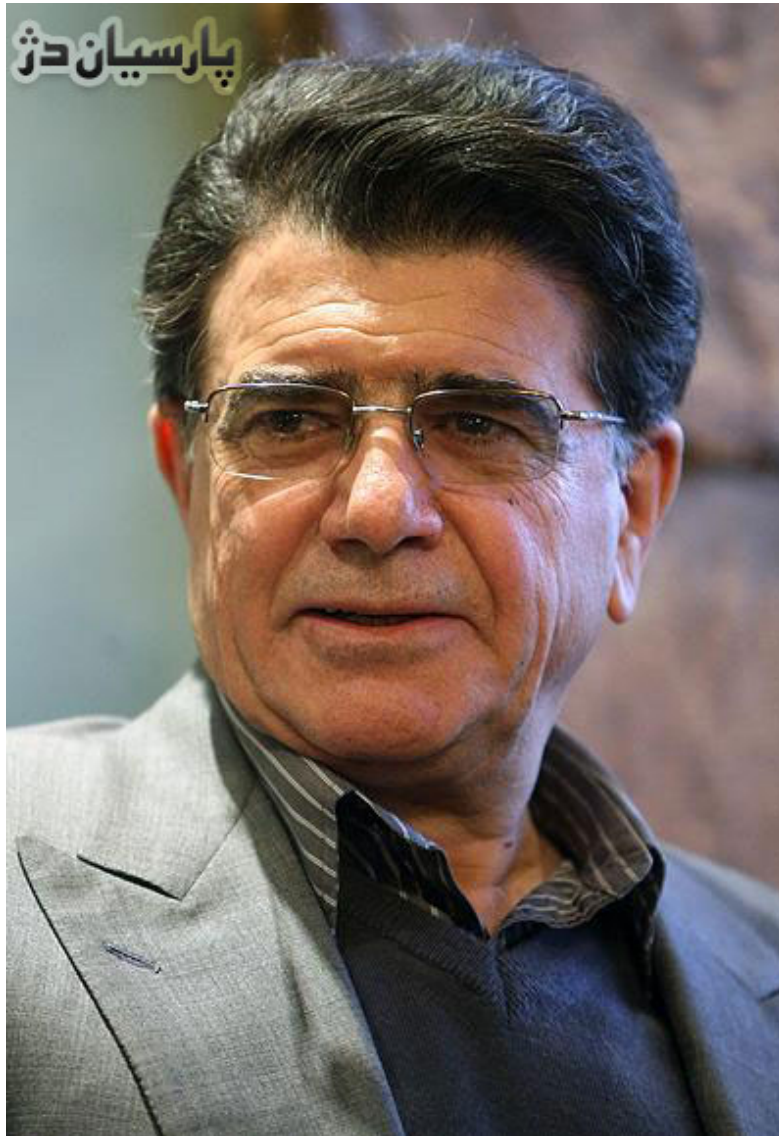

چکیده مقاله

محمدرضا شجریان (۱ مهر ۱۳۱۹ در مشهد) خواننده، موسیقی دان و خوشنویس ایرانی است. وب گاه آسپاسوسایتی وی را پراوازه ترین هنرمند موسیقی اصیل ایرانی و روزنامه و نکورسان او را یکی از مهم ترین هنرمندان موسیقی جهان توصیف کرده است. محمدرضا شجریان، هم اکنون رییس شورای عالی خانه موسیقی ایران است. او همچنین بنیان گذار گروه شهناز می باشد. محمدرضا شجریان محمدرضا شجریان محمدرضا شجریان، یکم مهر ۱۳۱۹ در مشهد زاده شد. خواندن را از کودکی با همان لحن کودکانه آغاز کرد. از کودکی با توجه به استعداد و صدای خوبش تحت تعلیم

پارسیان دژ / ایران در دوران معاصر

محمدرضا شجریان (۱ مهر ۱۳۱۹ در مشهد) خواننده، موسیقی دان و خوشنویس ایرانی است. وب گاه آسیاسوسایتی وی را پرآوازه ترین هنرمند موسیقی اصیل ایرانی و روزنامه و نکوورسان او را یکی از مهم ترین هنرمندان موسیقی جهان توصیف کرده است. محمدرضا شجریان، هم اکنون رییس شورای عالی خانه موسیقی ایران است. او همچنین بنیان گذار گروه شهناز می باشد.

محمدرضا شجریان

محمدرضا شجریان

محمدرضا شجریان، یکم مهر ۱۳۱۹ در مشهد زاده شد. خواندن را از کودکی با همان لحن کودکانه آغاز کرد. از کودکی با توجه به استعداد و صدای خوبش تحت تعلیم پدر که خود قاری قرآن بود مشغول به پرورش صدای خویش شد و

در سال ۱۳۳۱، برای نخستین بار، صدای تلاوت قرآن او از رادیو خراسان پخش می شود.

وی در سال ۱۳۳۸ به دانشسرای مقدماتی در مشهد رفت و از همان سال برای نخستین بار با یک معلم موسیقی آشنا شد.

وی پس از دریافت دیپلم دانشسرای عالی، به استخدام آموزش و پرورش در آمد و به تدریس مشغول شد و در این زمان با سنتور آشنا شد. در سال ۱۳۳۷ به رادیو خراسان رفت و در رشته آواز مشغول فعالیت شد. سپس برای اجرای برنامه های گلهای تهران نزد استاد داوود پیرنیا دعوت شد و در بیش از یکصد برنامه گلهای و برگ سبز شرکت کرد. شجریان در سال ۱۳۴۰ ازدواج کرد که حاصل آن سه دختر و یک پسر (همایون) بود. او در سال ۱۳۴۶ به تهران رفت و با احمد عبادی آشنا شد و از سال ۱۳۴۶ در کلاس اسماعیل مهرتاش شرکت نمود. همچنین برای آموختن خوشنویسی در انجمن خوشنویسان نزد استاد ابراهیم بوذری رفت. او از سال ۱۳۴۷، خوشنویسی را نزد استاد حسن میرخانی ادامه داد. وی در سال ۱۳۴۹، درجه ممتاز را در خوشنویسی به دست آورد.

شجریان تا سال ۱۳۵۰ با نام مستعار سیاوش بیدکانی با رادیو همکاری می کرد، ولی بعد از آن از نام خود استفاده کرد. در ۱۳۵۰ با فرامرز پایور آشنا شد و یادگیری سنتور و ردیف های آوازی را نزد وی دنبال کرد. در سال ۱۳۵۱ در برنامه گلهای با استاد نورعلی خان برومند آشنا شد و به آموختن شیوه آوازی طاهرزاده نزد او پرداخت. از سال ۱۳۵۲ نزد عبدالله دوامی کلیه ردیف های موسیقی و شیوه های تصنیف خوانی را فرا گرفت. در همین سال به همراه گروهی از هنرمندان چون محمدرضا لطفی، ناصر فرهنگ فر، حسین علیزاده، جلال ذوالفنون و داوود گنجه ای، مرکز حفظ و اشاعه موسیقی را به سرپرستی استاد داریوش صفوت بنا نهاد.

وی شیوه های آوازی اقبال السلطان، تاج اصفهانی، میرزا ظلی، ادیب خوانساری، حسین قوامی و بنان را روی صفحات و نوارها به دقت دنبال کرد. از سال ۱۳۵۴، تدریس هنرجویان را در رشته آواز در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران آغاز کرد و در سال ۱۳۵۸ با تعطیلی این رشته کار تدریس خود را پایان داد. در سال ۱۳۵۷ به همراه هوشنگ ابتهاج و برخی هنرمندان دیگر از رادیو کناره گیری کرد. شجریان در اسفندماه سال ۱۳۵۶ شرکت دل آواز را بنیان گذاری کرد. همچنین در سال ۱۳۵۶ در مسابقه تلاوت قرآن کشوری رتبه نخست را به دست آورد

در ۱۳۵۷ چندین سرود میهنی اجرا کرد و همکاری خود را با سازمان های دولتی ادامه نداد و در خانه به تحقیق و تدوین ردیف های آوازی پرداخته و به آموزش شاگردان قدیمی اش همت گماشت. در فاصله سال های دهه شصت، شجریان همکاری گسترده ای را با پرویز مشکاتیان آغاز کرد که حاصل آن آلبوم هایی چون بیداد همایون، آستان جانان، سر عشق (ماهور)، نوا، دستان، گنبد مینا و جان عشاق بود. در این سال ها به همراه گروه عارف کنسرت هایی را در خارج از ایران اجرا کرد.

پس از سال ۱۳۶۸ به همراه داریوش پیرنیاکان و جمشید عندلیبی به اجرای کنسرت در آمریکا و اروپا پرداخت. این گروه در سال بعد، کنسرت هایی را برای جمع آوری کمک مردم دنیا به زلزله زدگان رودبار انجام داد. آلبوم های دل مجنون، سرو چمان، یاد ایام و آسمان عشق با همکاری گروه آوا و نیز دلشدگان با آهنگسازی حسین علیزاده در این سال ها منتشر شدند. در سال ۱۳۷۴، شجریان کنسرت هایی در

شهرهای اصفهان، شیراز، ساری، کرمان و سنج بزرگوار کرد و در همین سال، آلبوم چشمه نوش را با محمدرضا لطفی و مدتی بعد، در خیال را با همکاری مجید درخشانی منتشر کرد. وی در سال ۱۳۷۷، آلبوم شب، سکوت، کویر را با آهنگسازی کیهان کلهر منتشر کرد.

شجریان در سال ۱۳۷۸ جایزه پیکاسو را از طرف سازمان یونسکو دریافت کرد. از سال ۱۳۷۹ با حسین علیزاده، کیهان کلهر و پسرش همایون به اجرای کنسرت پرداخت که حاصل آن، آلبوم های زمستان است، بی تو به سر نمی شود، فریاد، ساز خاموش و سرود مهر بود. در سال ۱۳۸۲، به همراه همین گروه برای کمک به زلزله زدگان بم کنسرتی در تهران با نام هم نوا با بم اجرا کرد.

از سال ۱۳۸۶، شجریان به همکاری با گروه آوا پرداخت و کنسرت هایی در تهران، اصفهان، اروپا، آمریکا و کانادا اجرا کرد. در همین سال و در مراسم درگذشت مادرش، پس از ۳۰ سال، دعای ربنا را دوباره خواند. شجریان اکنون به همراه پسرش همایون شجریان به ترویج و اشاعه موسیقی اصیل و سنتی ایرانی می پردازد. پس از برگزاری کنسرت شجریان در ونکوور کانادا، گلوب اند میل، شجریان را افسانه موسیقی شرق معرفی کرد.

زندگی شخصی

محمدرضا شجریان در سال ۱۳۴۰، در سن ۲۱ سالگی و زمانی که معلم بود با خانم فرخنده گل افشان که وی نیز معلم دبستان بود آشنا شد و آنها در شهر قوچان پای سفره عقد نشستند. یک سال بعد یعنی در ۲۹ مرداد ۱۳۴۱ آنها جشن عروسی خود را در مشهد گرفتند و زندگی مشترک را آغاز کردند که حاصل آن سه دختر بود: راحله، افسانه (همسر سابق پرویز مشکاتیان) و مژگان (همسر محمدعلی رفیعی که نام او در اکثر کاست های شجریان به چشم می خورد. وی دارای مدرک کارشناسی ارشد گرافیک می باشد و به همراه همسرش که مهندس است به کارهای طراحی کامپیوتری کاست های پدر می پردازد)، و یک پسر (همایون). شجریان در سال ۱۳۷۱ از این بانو جدا شد و یک سال بعد با خانم کتایون خوانساری ازدواج کرد. نتیجه این ازدواج، رایان پسر دوم محمدرضا شجریان است که در ونکوور به دنیا آمد.

کنسرت ها

شجریان کنسرت های زیادی برگزار کرده است، که کنسرت راست پنجگاه به همراه محمدرضا لطفی و ناصر فرهنگ فر از مهم ترین آنها به شمار می رود. از کارهای دیگرش، همکاری با گروه عارف و شیدا و همچنین چاووش بود که آثاری به یادماندنی موسیقی ایران را شامل می شوند. کنسرت هم نوا با بم نیز از جمله کنسرت های به یادماندنی استاد شجریان می باشد که در آن کنسرت، سبک جدیدی از آواز مرغ سحر را با هم خوانی فرزندش اجرا نمود. پس از آن با اجرای کنسرت های بسیار به همراه استادان دیگر به شناساندن موسیقی ایران در جهان کارهای بسیاری انجام داد که هنوز هم ادامه دارد. به همراه پرویز مشکاتیان، محمدرضا لطفی، حسین علیزاده، محمد موسوی، داریوش پیرنیاکان، حسن کسایی و دیگر استادان، کارهای بسیاری ضبط کرده است. وی در بهار ۱۳۸۶ به همراه مجید درخشانی، سعید فرج پوری، محمد فیروزی و فرزندش همایون شجریان، کنسرت هایی در چند کشور اروپایی انجام داد. این کنسرت، در تابستان و پاییز ۱۳۸۶ در تهران و اصفهان نیز اجرا شد. همچنین او در سال ۲۰۱۰ تور کنسرت

های خود را به همراه گروه شهناز در چندین کشور مانند استرالیا، انگلستان، ترکیه، امریکا برگزار کرد. در سال ۲۰۱۱ او به همراه گروه شهناز در تعدادی از کشورهای اروپایی کنسرت اجرا کرد.

- ۱۳۸۹ - تور بزرگ کنسرت به امریکا، استرالیا، ترکیه، انگلیس و...
- مهر ۱۳۸۷ - کنسرت تهران در تالار بزرگ کشور
- خرداد و تیر ۱۳۸۷ - کنسرت تهران، برای کمک به ساخت آرامگاه شمس تبریزی در خوی
- کنسرت آمریکا و کانادا، خرداد ۱۳۸۷
- ۱۳۸۶ - کنسرت اصفهان
- ۱۳۸۶ - کنسرت تهران
- ۱۳۸۵ - کنسرت فرانسه
- ۱۳۸۴ - کنسرت لندن، (کوئین الیزابت هال)
- آذر ۱۳۸۴ - تهران، (تالار بزرگ کشور)
- دی ۱۳۸۲ - همنوا با بم، تهران (تالار وزارت کشور) برای کمک به زلزله زدگان بم
- ۱۳۸۱ - مرکب خوانی، اروپا و کانادا
- ۱۳۸۱ - راست پنجگاه، اروپا و کانادا
- ۱۳۷۹ - نوا، اروپا، آمریکا و کانادا
- ۱۳۷۹ - داد و بیداد، اروپا، آمریکا و کانادا
- زمستان است ۱۳۷۹ - اروپا، آمریکا و کانادا
- تابستان ۱۳۷۸ - کنسرت ارکستر موسیقی ملی ایران، چهل ستون اصفهان،
- ۱۳۶۷ کنسرت شور (تالار وحدت)

استادان آواز

اسماعیل مهردادش، عبدالله دوامی، نورعلی برومند از جمله استادانی بودند که محمدرضا شجریان ردیفها، گوشه ها، و دوره های آوازی موسیقی ایرانی را نزد آنها تمرین کرد.

وی همچنین نوازندگی سنتور را نزد جلال اخباری و استاد فرامرزی پایور آموخت.

همکاری با رادیو و تلویزیون

برای اولین بار در سن ۱۲ سالگی به تلاوت قرآن در رادیو محلی پرداخت و در سال ۱۳۳۷، ۱۸ ساله بود که مشغول به

همکاری با رادیو خراسان شد. سال ۱۳۴۶ به تهران آمد و در اواخر دهه ۴۰ و تا سال ۵۶ با «رادیو ایران» همکاری کرد. به دلیل مخالفت خانواده با نام مستعار «سیاوش بیدگانی» در برنامه «برگ سبز» و «گل‌های تازه» اجراهای بسیاری توسط کنسرت رادیو به همراه محمدرضا لطفی، جلیل شهناز، حسن ناهید، ناصر فرهنگ فر و دیگر نوازندگان آن دوره اجرا کرد. در سال‌های آخر حکومت محمدرضا شاه پهلوی، شاه ایران، همکاری خود را به گفته خود به دلیل «پخش آهنگ‌های مبتذل» با رادیو و تلویزیون قطع کرد. پس از انقلاب ۱۳۵۷ ایران و متعاقب آن انقلاب فرهنگی سال ۱۳۵۹ و قطع برنامه‌های موسیقی، همکاری او نیز با رادیو قطع شد.

در سال‌های اخیر و پس از اصلاحات، رادیو فرهنگ، در برنامه نیستان برخی از کارهای قدیمی و جدید او را پخش می‌کند، همچنین شبکه چهار جمهوری اسلامی در برنامه‌ای تحت عنوان آوای ایرانی، با استفاده از «گنجینه گل‌های تازه رادیو ایران» آواز شجریان را همراه با تصاویری از خوشنویسی، نگارگری و دیگر هنرهای ایرانی پخش می‌کند.

انتخابات ریاست جمهوری دهم و قطع همکاری با صدا و سیما

پس از دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ایران، محمدرضا شجریان در نامه‌ای به عزت‌الله ضرغامی از وی خواست تا از پخش آثار او در صدا و سیما خودداری کند. وی گفت: «سرودهایی که خوانده به ویژه سرود ایران، ای سرای امید متعلق به سال‌های ۱۳۵۷ و ۱۳۵۸ بوده و هیچ ارتباطی با شرایط کنونی ندارد». وی اعلام کرد سازمان صدا و سیما هیچ نقشی در تهیه این آثار نداشته و به حکم قانون و شرع از این سازمان خواسته صدا و آثار او را در هیچ یک از واحدهای رادیو و تلویزیون پخش نکند. صداوسیما در آستانه انتخابات و پس از آن به نحو گسترده‌ای از آثار شجریان (به ویژه سرود ایران، ای سرای امید) و سایر ترانه‌های با مضمون ملی استفاده می‌کرد. وی در گفت‌وگو با بی‌بی‌سی گفت: «در شرایطی که مردم در بهت و حیرت هستند و به گفته آقای احمدی نژاد، خس و خاشاک به حرکت در آمده‌اند، صدای من در صدا و سیما جایی ندارد. صدای من صدای خس و خاشاک است و همیشه هم برای خس و خاشاک خواهد بود.» وی در گفت‌وگو با بی‌بی‌سی گفت که هر بار که صدای خود را از این رسانه می‌شنود احساس شرم می‌کند و بدنش می‌لرزد. وی همچنین در تظاهرات اعتراضی انتخابات ۸۸ دیده شد.

جوایز

در سال ۱۳۷۸ موفق به دریافت جایزه پیکاسو و دیپلم افتخار از طرف سازمان یونسکو در پاریس شد. این جایزه هر پنج سال به هنرمندی که برای شناساندن فرهنگ و هنر کشورش می‌کوشد اهدا می‌شود. پیش از وی، این جایزه را نصرت فاتح علی خان خواننده قوالی از پاکستان دریافت کرده بود. استاد در سال ۲۰۰۶ نشان موزارت را از سازمان یونسکو دریافت کردند. استاد شجریان ۲ سال به خاطر آلبوم‌های فریادو بی‌تو به سر نمی‌شود، نامزد جایزه گرمی شد. جایزه گرمی معتبرترین جایزه موسیقی در آمریکا می‌باشد. او تنها خواننده ایران است که نامزد جایزه گرمی شده است. هرساله ۵ کاست از بخش موسیقی کلاسیک برای نامزدی این جایزه معرفی می‌گردند.

تجلیل

از محمدرضا شجریان به عنوان استاد آواز ایرانی در مراسم متعددی تجلیل شده است از جمله در جمعه ۲۸ آبان ماه ۱۳۸۹ مراسمی با نام «سومین سال بزرگداشت ادب و هنر پارسی» در دانشگاه استنفورد آمریکا برگزار شد که طی آن جایزه این بزرگداشت توسط بنیان گذار آن بیتا دریاباری که همسر سابق امید کردستانی یکی از مدیران ارشد شرکت گوگل است به محمدرضا شجریان استاد موسیقی ایرانی تعلق گرفت. در این مراسم جایزه «بیتا» به محمدرضا شجریان که طی سالیان متمادی کنسرت های زیادی را در داخل ایران و کشورهای اروپایی، آمریکا و کانادا برگزار کرده است به دلیل تلاش فراوانش برای حفظ و ترویج موسیقی ایران اهدا شد.

در این مراسم محمدرضا شجریان پس از دریافت جایزه پشت تربیون قرار گرفت و ضمن تشکر از دانشگاه استنفورد و بیتا دریاباری به سوالات جمع حاضر در سالن که بیشتر ایرانی بودند پاسخ داد. لازم به گفتن است که این جایزه توسط بخش مطالعات ایرانی دانشگاه استنفورد آمریکا بنیان نهاده شده و در اولین سال برگزاری این مراسم، سیمین بهبهانی نویسنده و غزل سرای معاصر ایرانی این جایزه را دریافت کرده بود.

محتوای کاری

بیشتر آوازه‌ها و تصنیف های اجرا شده گزیده ای بوده از سروده های شاعران بزرگ ایران چون سعدی، حافظ، مولوی، باباطاهر، خیام، عطار و برخی تصنیف های قدیمی با مضامین عاشقانه، و اجتماعی. وی همچنین، در برخی کنسرت ها و کارهای جدیدتر خود از «شعر نو» شاعرانی چون فریدون مشیری، نیما یوشیج، سهراب سپهری، شفیعی کدکنی، مهدی اخوان ثالث و هوشنگ ابتهاج استفاده کرده است. از جمله کارهای مشترک او گزیده ای است از رباعیات خیام با صدای شجریان و رباعی خوانی احمد شاملو. همچنین، وی تعدادی از دعا‌های قرآنی را در اثر مشهور به رَپْنا خوانده است که در هنگام افطارهای ماه رمضان از صدا و سیمای ایران پخش می شد. همچنین بعد از درگذشت پدرش که از اساتید و قاریان مشهور قرآن در مشهد بود دو کاست از تلاوت های قرآن خود را با عنوان «به یاد پدر» منتشر کرد.

خوشنویسی

محمدرضا شجریان علاوه بر استعدادش در آوازخوانی، علاقه زیادی به خوشنویسی ایرانی دارد. او از سال ۱۳۴۴ به فراگیری نستعلیق نزد استادان ابراهیم بوذری، و حسین میرخانی پرداخت. او در حال حاضر دارای درجه ممتاز در خط نستعلیق می باشد.

سازهای ابداعی

نوشتار اصلی: نمایشگاه سازهای ابداعی محمدرضا شجریان ۱۳۹۰

شجریان مبدع چند ساز جدید در موسیقی ایرانی است. وی در اردیبهشت ۱۳۹۰ در نمایشگاه در تهران این سازها را رسماً به نمایش عمومی در آورد. سازهای ابداعی او عبارتند از:

• شهرآشوب

• صراحی

• ساغر

• کرشمه

• سبو

• تندر

• باربد

• ارغنون

نمایشگاه ها

نمایشگاه سازهای ابداعی شجریان ۱۳۹۰ نمایشگاهی از سازهای ابداعی محمدرضا شجریان (خواننده سنتی ایرانی) می باشد که در تاریخ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۰ در تالار بهارخانه هنرمندان افتتاح گردید

آثار

• ۱۳۹۰ - مرغ خوشخوان

• شهریور ۱۳۸۸ - زبان آتش (هم نوا با خس و خاشاک) تک آهنگی در آواز دشتی با شعری از فریدون مشیری که به گفته خودش، در مصاحبه با رادیو آمریکا، در واکنش به حوادث پس از انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸ خوانده شده است.

• شهریور ۱۳۸۸ - رندان مست در دستگاه همایون

• فروردین ۱۳۸۸ - آه باران

• ۱۳۸۶ - غوغای عشق بازان (در دستگاه شور و آواز افشاری)

• اجرا ۱۳۸۴ / انتشار ۱۳۸۶ - سرود مهر در آواز بیات ترک و افشاری

- اجرا ۱۳۸۴ / انتشار ۱۳۸۶ - ساز خاموش در آواز دشتی
- اردیبهشت ۱۳۸۴ - جام تهی (که در این سال به صورت رسمی بیرون آمد ولی ضبط آن به دهه پنجاه برمی گردد)
- ۱۳۸۳ - فریاد
- ۱۳۸۱ - بی تو به سر نمی شود
- ۱۳۷۹ - زمستان است
- ۱۳۷۸ - بوی باران
- ۱۳۷۸ - آرام جان
- ۱۳۷۸ - آهنگ وفا
- ۱۳۷۸ - تلاوت قرآن ۱ و ۲
- ۱۳۷۷ - شب، سکوت، کویر
- اجرا ۱۳۵۶ / انتشار ۱۳۷۷ - چهره به چهره
- اجرا ۱۳۵۴ / انتشار ۱۳۷۷ - راست پنجگاه
- ۱۳۷۶ - معمای هستی
- ۱۳۷۶ - شب وصل
- ۱۳۷۶ - رسوای دل
- ۱۳۷۵ - در خیال
- ۱۳۷۵ - پیغام اهل دل
- اجرا ۱۳۶۳ / انتشار ۱۳۷۴ - همایون مثنوی
- ۱۳۷۴ - گنبد مینا
- ۱۳۷۴ - جان عشاق
- اجرا تابستان ۱۳۷۱ / انتشار ۱۳۷۴ - یاد ایام
- اجرا ۱۳۷۳ - قاصدک (اجازۀ انتشار نیافت)
- ۱۳۷۲ - چشمۀ نوش
- ۱۳۷۱ - دلشدگان
- ۱۳۷۱ - آسمان عشق

- ۱۳۷۰ - سرو چمان
- ۱۳۷۰ - خلوت گزیده
- ۱۳۷۰ - دل مجنون
- ۱۳۷۰ - پیام نسیم
- اجرا ۱۳۵۹ / انتشار ۱۳۶۷ - ساز قصه گو
- ۱۳۶۷ - داستان
- ۱۳۶۷ - دود عود
- ۱۳۶۵ - نوا، مرکب خوانی
- ۱۳۶۵ - سر عشق
- ۱۳۶۵ - ماهور
- ۱۳۶۴ - آستان جانان
- ۱۳۶۴ - بیداد
- ۱۳۶۳ - پیوند مهر
- ۱۳۵۹ - عشق داند در آواز ابوعطا
- ۱۳۵۸ - پیغام اهل راز (راز دل و انتظار دل)
- ۱۳۵۸ - سپیده در دستگاه ماهور
- ۱۳۵۸ - رَپْنا.
- ۱۳۵۷ - گلبانگ ۲ (دولت عشق)
- ۱۳۵۷ - گلبانگ ۱
- ۱۳۵۶ - به یاد عارف در آواز بیات ترک
- ۱۳۵۶ - چهره به چهره در دستگاه نوا
- ۱۳۵۵ - جان جان در دستگاه سه گاه

◦ برنامه گلهای رنگارنگ ۴۷۲، ۵۴۱ الف، ۵۴۱ ب، ۵۴۴ ب، ۵۶۲ ب، ۵۶۷، ۵۷۲ ب، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۸، ۵۸۰ الف، ۵۸۰ ب

◦ برنامه گلهای تازه ۱۳، ۲۳، ۲۵، ۳۱، ۳۷، ۴۲، ۴۸، ۵۳، ۵۴، ۵۸، ۶۰، ۶۵، ۶۶، ۷۱، ۷۲، ۷۵، ۷۷، ۸۵، ۸۷، ۹۲، ۹۷، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۲۱، ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۲۸، ۱۳۳، ۱۳۸، ۱۴۰

۱۴۲، ۱۴۴، ۱۴۷، ۱۵۱، ۱۵۳ الف، ۱۵۳ ب، ۱۵۴، ۱۵۶، ۱۵۸، ۱۶۰، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۶۹، ۱۷۱، ۱۷۵،

۱۷۶، ۱۷۸، ۱۸۰، ۱۸۴، ۱۸۲ الف، ۱۸۲ ب، ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۰

○ برنامه گلچین هفته‌ی ۲، ۳، ۶، ۷، ۱۰، ۱۴، ۱۷، ۱۸، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۴،

۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۵۸، ۶۰، ۶۱، ۶۶،

۶۷، ۶۸، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۸، ۸۹، ۹۳،

۹۴، ۹۶، ۹۸، ۱۰۰، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۷، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۱۴

○ برنامه برگ سبز ۲۱۶، ۲۴۲، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۵، ۲۵۸، ۲۶۱، ۲۷۱،

۲۷۹، ۲۸۳، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۹۲، ۳۰۶، ۳۰۸ الف

○ برنامه یک شاخه گل ۴۰۲، ۴۰۷، ۴۱۰، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۲۵، ۴۳۹، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۵۰،

۴۵۷

○ برنامه موسیقی ایرانی ۱، ۲، ۹، ۱۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۹۶، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷،

۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷

• رباعیات خیام

• قرآن در دستگاه فارسی که پس از فوت پدرشان با نام به یاد پدر ۱ و ۲ به بازار آمد

• دانشکده موسیقی پاریس در سال ۱۳۶۵ که سه آلبوم سرو چمان، دل مجنون و پیام نسیم که در ۳ روز پشت سرهم این پنج آلبوم را اجرا کرد

شاگردان سرشناس

• حسام الدین سراج

• قاسم رفعتی

• همایون شجریان

• ایرج بسطامی

• محسن کرامتی

• علی جهاندار

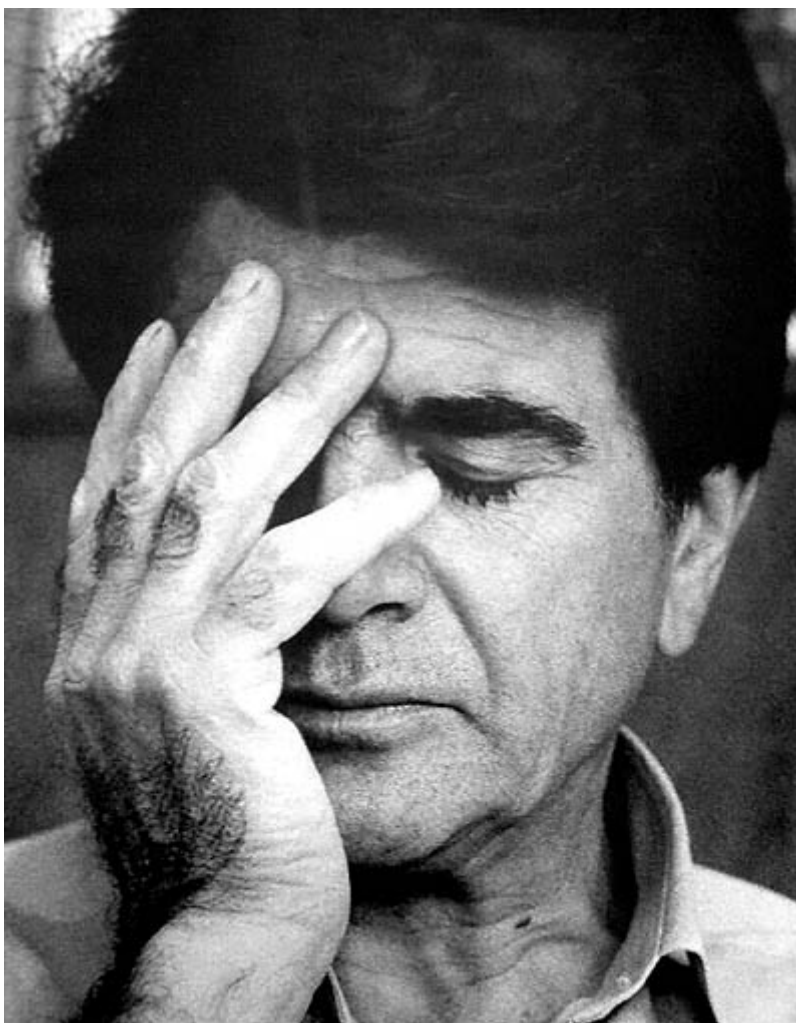
• حمیدرضا نوربخش

• علیرضا قربانی

• سینا سرلک

• مظفر شفیعی

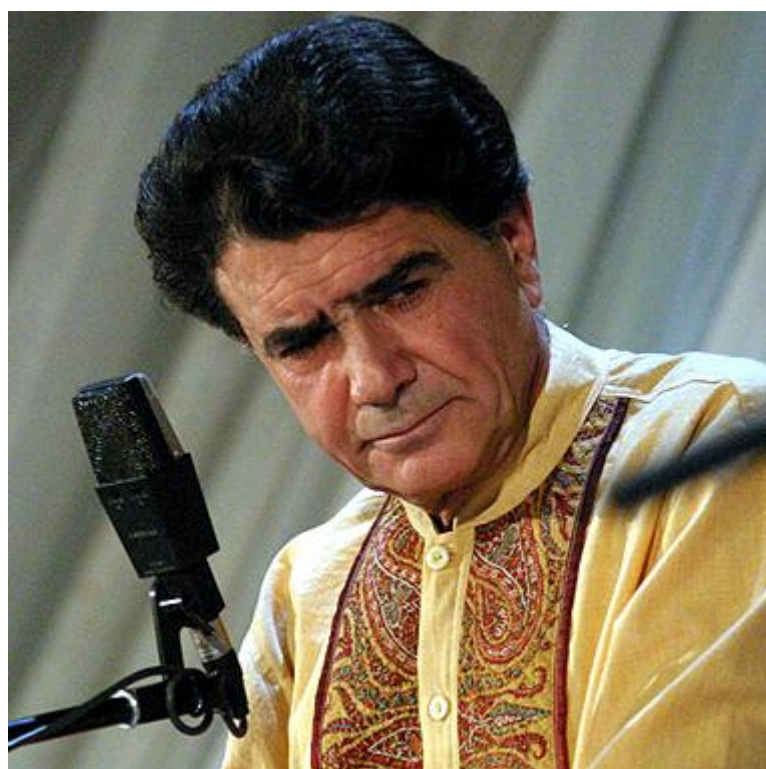
همچنین شهرام ناظری، علیرضا افتخاری و علی رستمیان نیز مدتی نزد او بر روی ردیف های آوازی کار کرده اند. با ما همراه باشید تا در ادامه تصاویری از محمدرضا شجریان را مشاهده کنید.

عکس محمدرضا شجریان

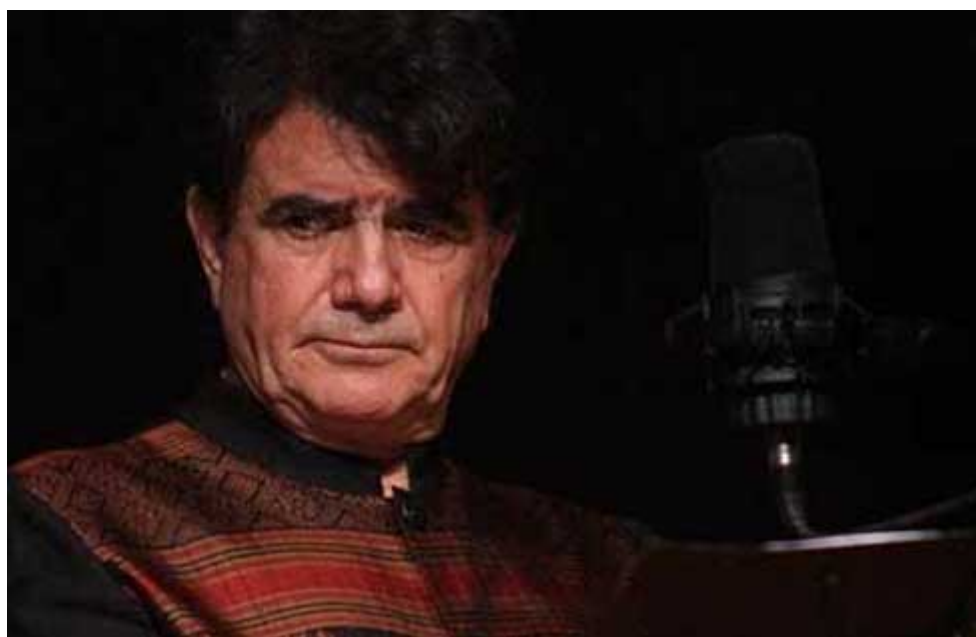
تصاویر محمدرضا شجریان و همسر دومش

محمدرضا شجریان

محمدرضا شجریان و دخترانش

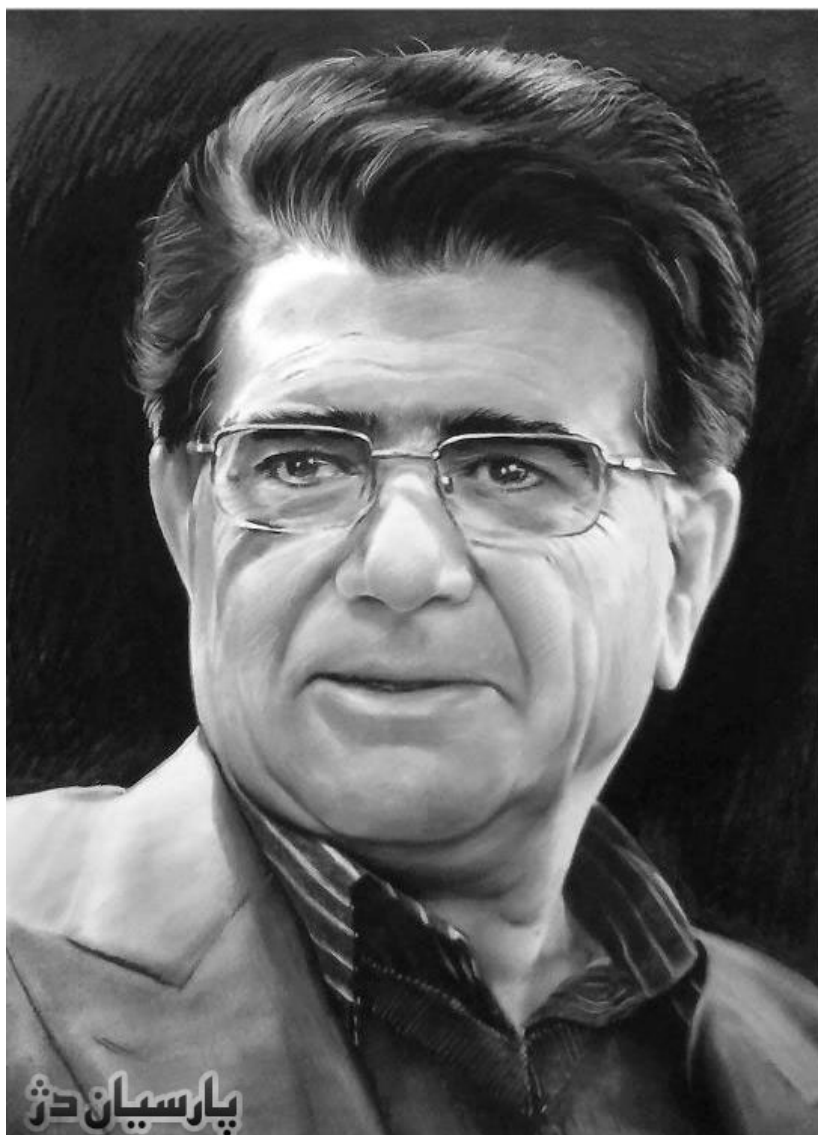
محمدرضا شجریان

محمد رضا شجریان و پسرش همایون شجریان

محمد رضا شجریان

محمد رضا شجریان

برگرفته شده از آکا ایران

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «زندگی نامه استاد شجریان - بزرگمرد آواز ایران»، پارسیان دژ، ۱۳۹۴.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وب‌سایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1688/pdf/1-زندگی-نامه-استاد-شجریان-بزرگمرد-آواز-1>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵

